

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.VII.37.707/2024/15.
A tanács tagjai: Dr. Varga Zs. András a tanács elnöke
Dr. Remes Gábor előadó bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin bíró
Dr. Szilas Judit bíró
Dr. Varga Eszter bíró
A felperes: felperes1
cím1
A felperes képviselője: Dr. Kulcsár István pártfogó ügyvéd
cím2
Az alperes: Agrárminisztérium
cím3
Az alperes képviselője: Borsfai Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: Dr. Borsfai Balázs ügyvéd
cím4
A per tárgya: ingatlan-nyilvántartási ügyben hozott NFK-052972/2022. számú
határozat, mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata
A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat: a Budapest Környéki Törvényszék
101.K.700.469/2023/24. számú ítélete
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes (28. sorszám alatt)

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.700.469/2023/24. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban az alperesnek 44.450 (azaz negyvennégyezer-négyszázötven) forint költsége merült fel; ennek, továbbá a felperest a felülvizsgálati eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az elsőfokú bíróság dönt.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Nemzeti Földügyi Központ, mint az alperes jogelődje a 2022. december 20-án kelt, keresettel támadott határozatával elutasította a felperes által az város1 külterület, helyrajzi szám1 ingatlan tekintetében a törölt haszonélvezeti joga ingatlan-nyilvántartásba való visszajegyezhetőségének vizsgálata iránt előterjesztett kérelmet.

[2] A határozat indokolása szerint a törölt haszonélvezeti jog visszajegyezhetőségének a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 108/F. § (6) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn, mert nincs olyan személy, aki a Fétv. 108/F. § (7) bekezdés szerint nem minősül jóhiszeműnek.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[3] Az elsőfokú bíróság előtt személyesen eljáró felperes keresetében – annak az elsőfokú bíróság által megállapított tartalma szerint – az alperes jogelődje által hozott határozat megsemmisítését kérte.

[4] Keresetlevelében egyebek mellett jelezte: *„indítványozom a hatóságnak, a bíróságnak, hogy a döntésük meghozatala előtt kérjenek normakontrollt a Luxemburgi Bíróságtól, mert beadványom olyan mennyiségű törvénysértést, EU.-s jogsértést vonultat fel, amelyet a Bírósághoz fordulásom esetén nem írhatnak utólag a tévedés számlájára.”* Az elsőfokú eljárásban 15. sorszám alatt előterjesztett beadványában pedig kifejtette: *„Szeretném jelezni, hogy amennyiben a bíróság nem kér normakontrollt a felsorolt jogellenességre, azt magam teszem meg a nemzetközi fórumokon.”*

[5] Az alperes védekezése a kereset elutasítására irányult.

A jogerős ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság a 2024. május 22-én kelt és jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

[7] Ítéletének indokolásában megállapította, hogy miután a törölt haszonélvezeti jog visszajegyezhetőségének törvényi feltételei teljeskörűen nem teljesültek, ezért az alperes a felperes kérelmének elutasításáról volt köteles dönteni.

A felülvizsgálat kérelem és az ellenkérelem

[8] A felperes – hiánypótlási felhívást követően pártfogó ügyvéd útján előterjesztett – felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatásával az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[9] Mindenekelőtt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét nem bírálta el, a kérelem elutasítását nem indokolta meg. Ezzel álláspontja szerint megsértette a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (6) bekezdésében, illetve a Pp. 130. § (3) bekezdésében foglaltakat.

[10] Kérte azt is, hogy a Kúria maga kezdeményezze az EUB előzetes döntését abban a kérdésben, hogy a Fétv. 108/F. § (6) és (7) bekezdéseiben foglalt előírások megfelelnek-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikk (1) bekezdésében írtaknak. Ezt meghaladóan, álláspontja szerint a Fétv. 108/F. § (6) és (7) bekezdéseivel összefüggésben alkotmányossági aggályok is felmerülnek. Utalt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, XIII. cikkére és 28. cikkére, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság 25/2015. (VII. 21.) AB számú és 10/2018. (VI. 18.) AB számú határozataira.

[11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Perköltséget számított fel.

[12] Álláspontja szerint a perbeli ügyben az elsőfokú bíróság azért nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást, mert nem látta azt szükségesnek. Az, hogy erről formailag nem határozott, egyfelől azzal indokolható, hogy a felperes kérelme nem volt kellően határozott, nem tartalmazott konkrét kérdéseket, másfelől az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában felhívta az EUB korábbi, hasonló tárgyú döntését. Kifejtette, hogy a Kp. 34. § a) pontja alapján az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése csupán egy lehetőség a nemzeti bíróság számára. Utalt a Kúria Kfv.V.35.207/2023/2. számú határozatára azzal, hogy elsősorban a nemzeti bíróságok feladata az uniós jog értelmezése és alkalmazása, az előzetes döntéshozatal indítványozása nem a felek, hanem a bíróság joga.

[13] Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának a felülvizsgálati eljárásban történő kezdeményezésére irányuló kérelem kapcsán a Kúria Kfv.III.45.034/2024/6. számú

határozatára hivatkozott. Hangoztatta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság szabályszerűen lefolytatott eljárást követően, helyes jogértelmezésen alapuló, megalapozott ítéletet hozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésének alkalmazásával befogadta, majd az érdemi elbírálás eredményeként megállapította, hogy az – az alábbiak szerint – alapos.

[15] A Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között – a megjelölt jogszabálysértések mentén – vizsgálta felül.

[16] A Kúria a peres iratokból megállapította: az elsőfokú bíróság előtt személyesen eljáró felperes kérte, hogy ügyében a bíróság forduljon a „Luxemburgi Bírósághoz”. Kétségtelen, hogy e kérelme nem volt cizellált, nem volt részletesen indokolt, de az is kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság a kérelemben foglaltak tisztázása érdekében nem alkalmazta sem a Kp. 2. § (7) bekezdését, azaz nem tájékoztatta e körben a jogi képviselő nélkül eljáró felperest a perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, sem a Kp. 46. § (1) bekezdését, hiszen hiánypótlásra sem hívta fel őt a kérelem pontosítása érdekében. Emellett a Kp. 71. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 237. § (1) és (4) bekezdéseiben írt anyagi pervezetési szabályokat sem alkalmazta, amelyek értelmében, ha a keresetlevélben feltüntetett nyilatkozat hiányos, nem kellően részletezett vagy ellentmondó, a bíróság – a félhez intézett kérdéssel, nyilatkozattételre felhívással, illetve tájékoztatással – közrehat abban, hogy a fél a nyilatkozatát teljeskörűen előadja, illetve annak hibáit kijavítsa. Mindazonáltal a felperes kérelméből annyi megállapítható volt, hogy azzal a felperes azt célozta, hogy ügyében az elsőfokú bíróság az EUB előzetes döntését szerezze be.

[17] Az Európai Unióról szóló Szerződés (EUSZ) 19. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján az EUB a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 267. cikke szerint az EUB hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben: a) a Szerződések értelmezése; b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az EUB-t, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

[18] A Kp. 34. § a) pontja értelmében a bíróság hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti az EUB előzetes döntéshozatali eljárását, a polgári perrendtartás szabályainak alkalmazásával. A Pp. 130. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság az EUB előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Unió alapját képező szerződésekben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti. A (3) bekezdés pedig előírja, hogy ha a bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasítja, erről végzéssel határoz, e döntését legkésőbb az ítéletében köteles megindokolni.

[19] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett, az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelemről nem döntött: annak nem adott helyt, de nem is utasította el. A kérelemmel kapcsolatban – az alperes által sem vitatottan – végzést nem hozott, annak elutasításáról és az elutasítás indokairól az ítéletében sem tett említést. A felperes ezért a felülvizsgálati kérelmében alappal

sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság megszegte az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránti kérelmek elbírálására vonatkozó, a Kp. 34. § a) pontja folytán alkalmazandó Pp. 130. § (3) bekezdésében írt eljárási szabályokat, valamint ezen keresztül a bíróság indokolási kötelezettségére vonatkozó általános rendelkezéseket is [Kp. 84. § (2) bekezdés, Pp. 346. § (6) bekezdés].

[20] A Kúria gyakorlata egyértelmű abban, hogy érdemi felülvizsgálatra alkalmatlannak minősíti a bíróság határozatát, ha a bíróság az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet nem bírálja el, arról végzést nem hoz, illetve, arra ítéletében sem tér ki (Kfv.III.37.826/2014/6.). A bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítását legkésőbb az ítéletében köteles megindokolni; ennek elmaradása az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés (Kfv.IV.37.351/2021/9., indokolás [34]; Kfv.IV.37.780/2021/7., indokolás [53]).

[21] A Kúria a Kfv.IV.37.780/2021/7. számú határozata indokolásában utalt az Alkotmánybíróság 26/2015. (VII. 21.) AB számú határozata indokolásának [60] bekezdésére, amelynek értelmében – a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan – az eljáró bíróságnak függetlenül attól, hogy helyt ad-e az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelemnek, avagy sem, alakszerű döntést kell hoznia a kezdeményezésről, és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban meg kell indokolnia. Az indítványozó peres fél ugyanis joggal számíthat arra, hogy az ügye kapcsán felmerült és annak eldöntése szempontjából releváns uniós jogi probléma az EUB elé kerül. Ennek elmaradása érdemi kihatással lehet a jogvita végeredményére, ezért a bíróság köteles megindokolni az indítvány elutasítását, mivel egyrészt ez garantálja, hogy megalapozott döntést hozott a kezdeményezés tárgyában, másrészt a peres fél innen ismerheti meg a döntés okát. A hivatkozott kúriai határozat utalt az EUB állandó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint kizárólag a tagállami bíróságok feladata, hogy az egyes ügyek sajátosságaira tekintettel meghatározzák mind az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szükségességét, mind annak relevanciáját (C-300/01. számú Salzmann ügyben hozott ítélet, 30. pont; C-448/98. számú Guimont ügyben hozott ítélet, 23. pont). A tagállami bíróságok ebben a tekintetben a legszélesebb mérlegelési jogkörrel rendelkeznek (C-210/06. számú Cartesio ügyben hozott ítélet, 88. pont; C-166/73. számú Rheinmühlen Düsseldorf ügyben hozott ítélet, 4. pont). Mint ahogyan a tagállami jogrendszerekben a fellebbviteli bíróságok előtti jogorvoslati lehetőség nem korlátozhatja az alsóbb fokú bíróságot abban sem, hogy az EUMSZ 267. cikke szerint előzetes döntést kérjenek (C-210/06. számú Cartesio ügyben hozott ítélet, 93. pont), a fellebbviteli bíróság ugyanígy nem pótolhatja az alsóbb fokú bíróság arra vonatkozó döntésének indokolását, hogy miért kért vagy miért nem kért előzetes döntést, hiszen ez ellentétes volna a tagállami bíróságok számára az idézett EUB döntésekben megállapított széles diszkrecionális jogkörrel. A Kúria az említett határozatában – az EUB gyakorlatát (C-564/19. számú IS ügyben hozott ítélet, 75-77. pont) citálva – arra is rámutatott, hogy ítélete nem ösztönözheti a magyar bíróságokat arra, hogy tartózkodjanak a kérdések az EUB elé terjesztésétől annak elkerülése érdekében, hogy valamelyik fél vitassa az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeiket. Az EUB emlékeztetett arra, hogy az előzetes döntéshozatali mechanizmust illetően a jogaik védelmében érdekelt magánszemélyek ébersége hatékony ellenőrzést eredményez, amely kiegészíti az EUMSZ 258. és 259. cikkei által az Európai Bizottság és a tagállamok gondosságára bízott ellenőrzést. Az EUMSZ 267. cikk által a nemzeti bíróságokra ruházott hatáskör gyakorlásának korlátozása leszűkítené a magánszemélyeket az uniós jog alapján megillető jogok hatékony bírói védelmét. Mivel a Kúria ítélete nem sértheti a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. cikkben elismert jogkörét, következésképpen pedig az előzetes döntéshozatali mechanizmussal az EUB és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés hatékonyságát, a Kúria nem dönthet az elsőfokú

bíróság helyett a jogerős ítélet meghozatala előtt előterjesztett előzetes döntéshozatali kérelem tárgyában, és nem pótolhatja az elsőfokú bíróság döntésének indokolását sem.

[22] Ennek az értelmezésnek az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében említett Kfv.V.35.207/2023/2. számú határozat sem mond ellent, mert abban az ügyben a Kúria a felülvizsgálati eljárás során előterjesztett előzetes döntéshozatali kérelem kapcsán foglalt állást, fel sem merült, hogy az első fokon eljáró bíróság ilyen irányú kérelmet elbírálatlanul hagyott volna. A Kúria a hivatkozott ügyben – azt követően, hogy megindokolta: a felperes a felülvizsgálati kérelmében ténylegesen az elsőfokú bíróság bizonyítékok értékelése alapján levont jogkövetkeztetéseit támadta, rendkívüli perorvoslati kérelme tehát valójában nem az uniós jog alkalmazására irányult, így az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségessége nem merült fel –, arra a következtetésre jutott, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadása a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján nem lehetséges.

[23] A kifejtettekre tekintettel az, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett, az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet nem bírálta el, arról végzést nem hozott, illetve, arra az ítéletében sem tért ki, olyan, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés, amely miatt az elsőfokú bíróság jogerős ítélete érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan. Erre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben tett további előadásokat, nyilatkozatokat már nem is vizsgálhatta. A Kúriának a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja szerint kellett döntenie, azaz a jogerős ítéletet hatályon kívül kellett helyeznie, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kellett utasítania.

[24] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperes által az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránt előterjesztett kérelmét – annak szükség szerinti tisztázását, pontosítását, kiegészítését követően – el kell bírálnia, e tárgyban végzést kell hoznia, döntését pedig meg kell indokolnia.

A döntés elvi tartalma

[25] *A bíróságnak az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet végzéssel kell elbírálnia, a kérelem elutasítását legkésőbb az ítéletében meg kell indokolnia. Ennek elmaradása az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés.*

Záró rész

[26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 107. § (1) bekezdése alapján – tárgyalás tartása iránti kérelem hiányában – tárgyaláson kívül bírálta el.

[27] A Kúria az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének összegét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 110. § (3) bekezdése alapján állapította meg. A felülvizsgálati perköltség összegéről a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdésére, valamint – bár az alperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendeletet hívta fel e körben, annak 7. §-ára figyelemmel, a felülvizsgálati kérelem benyújtásának időpontját alapul véve –

a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltakra figyelemmel döntött. A felperest a felülvizsgálati eljárásban pártfogó ügyvéd képviselte, a pártfogó ügyvéd díjának összegét a pártfogó ügyvédi képviselő igénybevételét engedélyező hatóság állapítja meg [Kp. 35. § (1) bekezdés, Pp. 101. § (3) bekezdés]. A költségek viseléséről a Kp. – hivatkozott – 110. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező új határozatában.

[28] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2025. március 18.

Dr. Varga Zs. András s.k.

a tanács elnöke

Dr. Remes Gábor s.k.

előadó bíró

Dr. Magyarfalvi Katalin s.k.

bíró

Dr. Szilas Judit s.k.

bíró

Dr. Varga Eszter s.k.

bíró